

Szkoła Podstawowa nr 3 w Łodzi

Warunki i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych dla uczniów o specyficznych potrzebach edukacyjnych

1. Dostosowanie wymagań edukacyjnych – dysortografia

- korzystanie ze słownika ortograficznego na lekcjach;
- zezwolenie na korzystanie z pisania prac na komputerze i z automatycznej autokorekty (celem jest nauczenie ortografii, a nie tylko sprawdzenie i ocena stopnia opanowania pisowni);
- zakreślanie kolorowym zakreślaczem trudnych dla ucznia słów;
- przy poprawianiu zaklejanie całego błędnie napisanego wyrazu i prawidłowe napisanie wyrazu w celu utrwalenia wzorca graficznego wyrazu;
- ocenianie odrębnie treści i zapisu ortograficznego wypracowań i prac pisemnych;
- motywowanie ucznia do samodzielnego sprawdzania swoich prac po ich napisaniu z użyciem słownika.

2. Dostosowanie wymagań edukacyjnych – dysleksja rozwojowa

- ograniczenie ilości tekstu do wyćwiczenia techniki głośnego czytania i indywidualne odpytywanie, korzystanie z przesłony oraz większej czcionki;
- zezwolenie na korzystanie z lektora lub dźwiękowych nagrań lektur;
- sprawdzanie rozumienia tekstu, objaśnianie słownictwa, zaznaczanie kolorowymi mazakami najważniejszych informacji w tekście;
- w pisemnych zadaniach preferowanie testów wyboru, tekstów z lukami, a nie pytań otwartych;
- odrębne ocenianie zawartości merytorycznej zadania i błędów ortograficznych;
- formułowanie pytań w prosty sposób;
- odpytywanie ucznia ustnie;
- zezwolenie na korzystanie z komputera podczas pisania, pisanie ołówkiem;
- wyznaczenie większego limitu czasu,
- częstsze sprawdzanie zeszytów ucznia, ustalenie sposobów poprawy błędów i czuwanie nad ich poprawą,
- nieomawianie błędów ucznia przy całej klasie,
- ocenianie ucznia głównie za włożony wkład pracy, który często jest niewspółmierny do osiągniętych efektów;
- zwiększenie czasu na wykonanie zadań z tekstem;
- zmniejszenie ilości tekstu, zezwolenie na korzystanie ze streszczeń, fragmentów tekstu;
- zezwolenie na korzystanie z lektora podczas czytania i komputera podczas pisania;
- wykorzystanie nauczania polisensorycznego;
- korzystanie z mnemotechnik w czasie uczenia się;
- częste sprawdzanie przez nauczyciela prac pisemnych, zeszytów w celu poprawienia błędów.

3. Dostosowanie wymagań edukacyjnych – dyskalkulia

- sprawdzanie, czy uczeń prawidłowo zapisał liczby, znaki działań w zeszycie;

- sprawdzanie, czy uczeń poprawnie zrozumiał i zapisał treść zadania, mobilizowanie do wysiłku;
- tłumaczenie i sprawdzanie wiedzy w trakcie praktycznego działania;
- ocenianie toku rozumowania w trakcie rozwiązywania zadania, a nie tylko wyniku końcowego;
- dzielenie materiału na mniejsze części do opanowania;
- zadawanie do domu tyle, ile uczeń jest w stanie wykonać;
- stosowanie większej ilości powtórzeń, dawanie więcej czasu na opanowanie materiału;
- zezwolenie na korzystanie z wzorów, tablic w trakcie rozwiązywania zadania;
- objaśnianie ułożenia figur geometrycznych na płaszczyźnie i w przestrzeni;
- częste sprawdzanie zeszytu.

4. Dostosowanie wymagań edukacyjnych – zaburzenia percepcji słuchowej

(nieprawidłowe przetwarzanie informacji słuchowych, problemy z rozumieniem mowy, mylenie dźwięków, wyrazów;- trudności z zapamiętaniem instrukcji)

- używanie na lekcjach dyktafonu zamiast sporządzania notatek z lekcji;
- zezwolenie na pisanie notatek przez kolegę przez kalkę;
- używanie notebooka do notowania, pisanie ołówkiem;
- kierowanie poleceń do ucznia w prostej formie, unikanie trudnych pojęć;
- zapowiadanie przed skierowaniem pytania do ucznia, unikanie wyrywania do odpowiedzi;
- kierowanie prostych pytań do ucznia.

5. Dostosowanie wymagań edukacyjnych – zaburzenia percepcji wzrokowej

(trudności z poprawnym czytaniem, wolne tempo czytania, trudności z wyszukiwaniem kluczowych informacji w tekście, problemy w wypełnianiu formularzy, błędy ortograficzne)

- korzystanie z książek w wersji dźwiękowej (audiobooków);
- korzystanie z lektora;
- używanie tekstów pisanych większą czcionką oraz eliminowanie ze strony z tekstem informacji zakłócających odbiór tekstu (tło, zbędne ilustracje);
- wzrokowe różnicowanie kluczowych informacji (pisaki kolorowe);
- pisanie ołówkiem;
- przeznaczenie większej ilości czasu na pracę z tekstem;
- w pracach pisemnych stosowanie odpowiedniego rozmieszczenia zadań na kartce z możliwością wpisania odpowiedzi bezpośrednio pod pytaniem;
- zachęcanie do używania słowniczka ortograficznego.

6. Dostosowanie wymagań edukacyjnych – leworęczność

(mylenie stron ciała i kierunków w przestrzeni, problemy z pisanem w zeszycie)

- wyznaczenie dziecku takiego miejsca przy stoliku i kierunku padania światła, aby miało swobodę w posługiwaniu się lewą ręką;
- odpowiednie ułożenie zeszytu na stoliku;
- na lekcjach wychowania fizycznego bezpośrednio kierowanie do dziecka instrukcji oraz pokazu, objaśnienie i oznaczenie umownymi symbolami kierunków;
- na lekcjach geografii i historii ułatwienie orientacji na mapie.

7. Warunki i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z: języka polskiego

- Nie wymagać, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst, wskazywać wybrane fragmenty dłuższych tekstów do opracowania w domu i na nich sprawdzać technikę czytania.
- Dawać więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu.
- Starać się w miarę możliwości przygotowywać sprawdziany i kartkówki w formie testów.
- Czytanie lektur szkolnych lub innych opracowań rozłożyć w czasie, pozwalać na korzystanie z książek „mówionych” (audiobooków).
- Raczej nie angażować do konkursów czytania.
- Uwzględniać trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem, dawać więcej czasu, instruować lub zalecać przeczytanie tekstu wcześniej w domu.
- Częściej sprawdzać zeszyty szkolne ucznia, ustalić sposób poprawy błędów, czuwać nad wnikliwą ich poprawą, oceniać poprawność i sposób wykonania prac.
- Dać uczniowi czas na przygotowanie się do pisania dyktanda poprzez podanie wybranych zdań, które wystąpią w dyktandzie.
- Dyktanda sprawdzające można organizować indywidualnie.
- Błędów nie omawiać wobec całej klasy.
- W przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie);
- Pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażen i zwrotów.
- Nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach.
- Dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek.
- W przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie.
- W przypadku dysgrafii, umożliwić uczniowi pisanie prac kontrolnych na komputerze lub maszynie do pisania. W klasach V –VI zezwolić na pisanie pismem drukowanym. Jeśli nauczyciel nie jest w stanie odczytać pracy ucznia, to powinien to zrobić uczeń, wyjaśniając wszystkie wątpliwości ortograficzne.
- Uwzględnić występujące w wypowiedziach błędy językowe, wynikające z obniżonych funkcji językowych i umożliwić poprawianie pisemnych sprawdzianów wypowiedziami ustnymi, gdyż można wówczas pomóc uczniowi dodatkowymi pytaniami.

8. Warunki i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z: języka obcego

- Nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów.
- Dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek.
- W fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiedzianych słów i zwrotów, a nawet wypowiadać je przesadnie poprawnie.
- Można pozwolić na korzystanie z dyktafonu podczas lekcji.
- Nowe wyrazy objaśniać za pomocą polskiego odpowiednika, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem.
- W zapamiętywaniu pisowni stosować wyobrażanie wyrazu, literowanie, pisanie palcem na ławce, pisanie ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter.

- Przy odczytywaniu tekstu przez nauczyciela pozwalać na korzystanie z podręcznika.
- W nauczaniu gramatyki można stosować algorytmy w postaci graficznej wykresów, tabeli, rysunków.
- Podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego.
- Prowadzić rozmówki na tematy dotyczące uczniów.
- Dawać więcej czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne.
- Liberalnie oceniać poprawność ortograficzną i graficzną pisma.
- Oceniać za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka, kłaść większy nacisk na wypowiedzi ustne.
- Stosować metody polisensoryczne.
- Aktywizować uczniów poprzez stosowanie metod zabawowych.
- Korzystać z różnych pomocy dydaktycznych: kasy audio i wideo, domina, zestawy PUS, barwne ilustracje, karty, taśmy magnetofonowe.
- Ćwiczenia językowe muszą być krótkie, różnorodne, ciekawe, odnoszące się do różnych sytuacji najlepiej nawiązujących do sytuacji z życia i pola zainteresowań dziecka – zapobiega to znużeniu ucznia i zniechęcaniu się do pracy.

9. Warunki i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z: matematyki, fizyki, chemii

- Naukę tabliczki mnożenia, definicji, reguł wzorów, symboli chemicznych rozłożyć w czasie, dzielić na mniejsze porcje, często przypominać i utrzymywać.
- W trakcie rozwiązywania zadań tekstowych sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek.
- Uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem reakcji chemicznych itp.
- W czasie sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań.
- Oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych.
- Nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, uprzedzić wcześniej, że uczeń będzie pytany.
- Oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji.
- W nauce geometrii dać dziecku czas na ułożenie w wyobraźni zmian przestrzennych.
- Dostosować stopień trudności zadań do możliwości dziecka. Naukę geometrii prowadzić, wykorzystując metodę pogładową.
- Wprowadzić kolory do oznaczenia liczb dodatnich i ujemnych.
- Uwzględniać trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr.
- Dawać uczniowi podobne zadania do rozwiązania w domu.

10. Warunki i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z: biologii, geografii, przyrody

- Uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazwisk, dat.
- W czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobycie z pamięci nazw, terminów, pojęć, symboli, dyskretnie naprowadzać.
- Często oceniać prace domowe.

- Podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie.
- Wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch), używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania.
- Stosować metody poszukujące, obserwacyjne i badawcze w celu ułatwienia dzieciom przyswojenia wiadomości.
- Należy mieć na uwadze zasadę stopniowania trudności oraz „od bliższego do dalszego”, czyli obserwacji i opisu najbliższego otoczenia przez przyrodę Polski aż do przyrody świata.
- Szczególnie przydatne i ważne jest wykonywanie prostych doświadczeń, prowadzenie hodowli oraz obserwacji.
- Nastawienie na działanie mobilizuje i aktywizuje uczniów do pracy.
- Nie stosować map konturowych.
- Unikać wywoływania dziecka do mapy. Nie wymagać znalezienia z pamięci konkretnego punktu na mapie.
- Nie wyśmiewać, jeśli nie potrafi skojarzyć miejsca z częścią świata.
- Łagodniej oceniać wykresy, mapki, rysunki, które są mniej przejrzyste i mniej starannie wykonane.
- Pamiętać, że uczeń odpowiadać może z ławki, czasem indywidualnie.

11. Warunki i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z:

historii, wiedzy o społeczeństwie

- Prowadzić zajęcia w atrakcyjnej formie. Wykład uzupełniać filmami, ilustracjami.
- Stosować ćwiczenia w czytaniu map. Zezwolić na zastąpienie liczb rzymskich arabskimi.
- Wprowadzenie pojęć: wiek, tysiąclecie na osi czasu ułatwia poruszanie się po poszczególnych epokach i chronologiczne ich porządkowanie. Dzięki temu abstrakcyjne pojęcia ulegają konkretyzacji.
- Skracać teksty, zakreślać najważniejsze informacje.
- Wspólne dokonywanie analiz tekstów źródłowych i tekstów zawartych w książce oraz w informacjach na mapkach.
- Dużym ułatwieniem i pomocą w opanowaniu materiału z zakresu historii mogą być: metoda uwspółcześniania wiadomości (nauczyciel wskazuje dzieciom przykłady znane im z życia, których początki mają źródło w historii); streszczenia tematów (uczeń dostaje kartkę ze zsyntetyzowanym materiałem, zawarte są tam jedynie informacje najistotniejsze, które powinien posiadać).

12. Warunki sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z:

wychowania fizycznego

- Należy przedstawić dzieciom jak najwięcej form aktywności fizycznej tak, aby mogły znaleźć i wybrać dyscyplinę najbardziej im przydatną, odpowiadającą.
- Poprzez wnikliwą obserwację, rozmowę z uczniem, zezwolić na jego własną inwencję i wykonanie ćwiczenia według jego pomysłu.
- Indywidualne podejście do dziecka pozwala mu uwierzyć w siebie, do wartościować się, odważnie i wytrwale ćwiczyć.
- Uczniom nadruchliwym pozwolić na ich własną inicjatywę – nauczyciel koordynuje działania, sprawuje opiekę nad bezpieczeństwem i prawidłową formą wykonywania ćwiczeń.

- Należy odejść od ocen i stopni mierzonych, opartych na kategoriach i zasadach rywalizacji sportowej, a kierować się możliwościami psychofizycznymi ucznia i jego indywidualnymi postępami (uczeń z dysleksją nie mieści się w żadnej tabelce).
- Wielokrotnie tłumaczyć i wyjaśniać zasady i reguły gier sportowych. Zapewnić większą ilość ćwiczeń. Dokonywać pokazu.
- Włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę.
- Nie oceniać negatywnie niskiej sprawności ruchowej czy precyzji ruchów na lekcjach wychowania fizycznego, wynikającej również z zaburzonej koordynacji i skrzyżowanej lateralizacji – stosować ćwiczenia naprzemianstronne.
- Wielokrotnie motywować ucznia i chwalić jego postępy.
- Wydłużyć czas wykonywania poszczególnych ćwiczeń.

13. Warunki sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych z: techniki, muzyki, plastyki

- Nie zmuszać na siłę do śpiewania czy wykonywania ćwiczeń sprawiających uczniowi trudność.
- Pozwalać na korzystanie ze śpiewników, wzorów, zapisów nutowych.
- Liberalnie oceniać wytwory artystyczne ucznia.
- Nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy.
- Podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę: stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce, itp.
- Stosować ćwiczenia nastawione na synchronizację ruchu z muzyką (na przykład wystukiwanie rytmu palcami, nogami, wyklaskiwanie).
- Można odpytać dziecko ze znajomości tekstu piosenki, ale nie zmuszać go do odtworzenia melodii (zaśpiewania).
- Stosować rapowanie – ułatwia naukę tekstu.
- Dostarczać zadań plastycznych, które inspirują dzieci do podejmowania pracy.
- Stosować częste nagrody za zaangażowanie oraz działanie.

Dokument ten zawiera informacje dotyczące warunków i sposobów dostosowania wymagań edukacyjnych dla poszczególnych dysfunkcji/przedmiotów. W oparciu o powyższe wytyczne, każdy nauczyciel danego przedmiotu, będzie przygotowywał, dostosowane do indywidualnych potrzeb ucznia, wynikających z zaleceń PPP warunki i sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych dla ucznia.